

De Wet pensioencommunicatie wijzigt de Pensioenwet en de Wet verplichte Beroeps-pensioenregeling. Deze wet is op 1 juli 2015 gefaseerd in werking getreden en heeft de informatieverplichtingen voor de pensioenuitvoerders vernieuwd. Het doel van deze wet is om de burger financieel inzicht te geven in zijn ‘oude dag’. Het kabinet heeft de Wet pensioencommunicatie laten evalueren en aan de hand hiervan voorgenomen maatregelen aangekondigd. Zijn deze voorgenomen maatregelen voldoende? In dit artikel geef ik aan de hand van het doel van de Wet pensioencommunicatie de bevindingen van de evaluatie weer. Verder doe ik enkele aanbevelingen op basis van mijn eigen ervaringen in de praktijk.

Doelen pensioencommunicatie bereikt?

1. DOEL WET PENSIOENCOMMUNICATIE

Het kabinet heeft met Wet pensioencommunicatie beoogd dat de pensioendeelnemer:

- weet hoeveel pensioen hij kan verwachten;
- kan nagaan of dat voldoende is; en
- zich bewust is van de risico's van de pensioenvoorziening.

Daarnaast moet pensioencommunicatie ervoor zorgen dat de deelnemer weet welke keuzemogelijkheden hij heeft.¹ Samengevat komt vorenstaande erop neer dat de overheid de burger meer financieel inzicht wil geven in zijn ‘oude dag’.

2. WELKE MAATREGELEN ZIJN GETROFFEN OM DIT DOEL TE BEREIKEN?

Om dit doel te behalen zijn in de Wet pensioencommunicatie de volgende maatregelen opgenomen:

- 1 Algemene eisen aan pensioencommunicatie: pensioencommunicatie moet voldoen aan de normen tijdig, duidelijk, correct en evenwichtig.
- 2 Meer mogelijkheden tot het digitaal verstrekken en aanbieden van informatie: vanaf juli 2015 is het mogelijk voor pensioenuitvoerders om digitaal te communiceren.
- 3 Beschikbaar zijn van basisinformatie over de pensioenregeling: basisinformatie over de pensioenregeling dient altijd beschikbaar te zijn via een openbare website van de pensioenuitvoerder.
- 4 Een jaarlijks pensioenoverzicht van opgebouwde pensioenaanspraken: de pensioenuitvoerder dient jaarlijks verantwoording te geven over de pensioenopbouw door het verstrekken van een Uniform Pensioenoverzicht (UPO). In het UPO wordt niet meer vooruitgekeken naar een te bereiken pensioen, maar wordt gekeken naar het verleden door alleen in te gaan op het reeds opgebouwde pensioen. Ook de waardeangroei in het afgelopen jaar en in het verleden toegepaste verlagingen en indexaties komen aan de orde.
- 5 Uitbreiding van het pensioenregister: het pensioenregister uitbreiden met nieuwe functionaliteiten zodat een pensioendeelnemer op eenvoudige wijze kennis kan nemen van zijn pensioensituatie.

¹ Kamerstukken II, 2013/2014, 34 008, nr. 3.

6 Inzicht in de koopkracht en risico's van het toekomstig pensioeninkomen: pensioenrisico's moeten persoonlijk worden gemaakt. Scenario's van het te bereiken pensioen kunnen helpen om de risico's inzichtelijk en persoonlijk relevant te maken. Via drie bedragen, gebaseerd op een optimistisch, verwacht en pessimistisch scenario krijgen deelnemers op het uitgebreide pensioenregister inzicht in de koopkracht en risico's van hun toekomstig pensioeninkomen.

Getroffen maatregelen hebben onvoldoende bijgedragen aan het bereiken van het doel

3. EVALUATIE VAN DE WET PENSIOEN-COMMUNICATIE: DE BEVINDINGEN

Het kabinet heeft de Wet pensioencommunicatie laten evalueren om na te gaan of bovenstaande maatregelen tot het beoogde effect hebben geleid in de maatschappij. Hierna worden de belangrijkste constatering van de evaluatie besproken en welke maatregelen het kabinet wil nemen aan de hand van deze bevindingen.

IS HET DOEL VAN DE WET PENSIOEN-COMMUNICATIE BEREIKT?

Uit het evaluatieonderzoek is naar voren gekomen dat deelnemers beperkte kennis hebben over hun pensioenopbouw. Een derde van de pensioendeelnemers weet namelijk niet hoeveel pensioen hij kan verwachten. Opvallend is dat slechts een derde van de pensioendeelnemers heeft aangegeven te weten of er voldoende pensioen is opgebouwd, welke risico's eraan kleven en welke keuzemogelijkheden er bestaan. Dat is erg weinig, gelet op het doel van de overheid. Zoals hiervoor besproken was het doel van de Wet pensioencommunicatie namelijk dat de pensioendeelnemer weet hoeveel pensioen hij kan verwachten, kan nagaan of dat voldoende is en zich bewust is van de risico's van de pensioenvoorziening. Dit betekent dat de getroffen maatregelen die in 2015

zijn geïntroduceerd niet, dan wel onvoldoende hebben bijgedragen aan het bereiken van het doel.

WELKE INFORMATIEBRON IS DOOR DE BURGER HET MEEST GEBRUIKT?

In 2015 zijn drie verplichte bronnen ingevoerd. Het 'UPO', 'mijnpensioenoverzicht.nl' en 'Pensioen 1-2-3'. Van deze drie bronnen blijkt mijnpensioenoverzicht.nl de meest gebruikte bron te zijn. Deze bron is door 56 % van de deelnemers als informatiebron gebruikt. Opmerkelijk is dat een kwart van alle pensioendeelnemers geen enkele bron heeft geraadpleegd.

WAT ZIJN DE ERVARINGEN VAN PENSIOEN-UITVOERDERS?

Pensioenuitvoerders geven aan dat ze het doel van het kabinet – namelijk deelnemers zo volledig mogelijk informeren – onderschrijven, maar zij willen minder nadruk leggen op de risico's. Daarbij geven pensioenuitvoerders aan dat uit hun ervaring naar voren komt dat de drie bij wet verplichte informatiebronnen (UPO, mijnpensioenoverzicht.nl en Pensioen 1-2-3) een beperkte bijdrage leveren om het doel van de Wet pensioencommunicatie te realiseren. Volgens de pensioenuitvoerders is de 'mijn-omgeving' op de website van de pensioenuitvoerder effectiever. Pensioenuitvoerders ervaren ook een stijging van de uitvoeringskosten sinds de introductie van de Wet pensioencommunicatie. Tot slot geven ze aan dat vooral het gedrag van de pensioendeelnemers dient te worden gestuurd om het doel van de Wet pensioencommunicatie te bereiken.

AANBEVELINGEN VAN ONDERZOEKERS

De onderzoekers hebben aanbevelingen gedaan. Een van die aanbevelingen is om de informatievoorschriften vormvrij te maken. De reden hiervoor is dat de in de wet vastgelegde informatiebronnen maar gedeeltelijk tot het beoogde doel hebben geleid. Een andere aanbeveling is om de informatieverstrekking vooral te richten op gedragsverandering van pensioendeelnemers.

Pensioendeelnemers geven zelf aan vooral behoefte te hebben aan een totaaloverzicht op één plaats. Op deze plek moeten dan alle pensioenaanspraken zijn opgenomen. Dat kan, naar ik vermoed, de reden zijn waarom mijnpensioenoverzicht.nl de meest gebruikte informatiebron is. Verder wil de pensioendeelnemer

graag inzicht hebben in zijn netto totale pensioen per maand bij het bereiken van de pensioenleeftijd. Tot slot hebben deelnemers vooral behoefte naar inzicht in het effect van eerder stoppen met werken.

4. VOORGENOMEN MAATREGELLEN

Minister Koolmees vindt het in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van pensioenuitvoerders om een juiste uitvoering te geven aan de wettelijke informatieverplichtingen. Toch heeft minister Koolmees naar aanleiding van de onderzoeksresultaten besloten om de volgende aanvullende maatregelen te treffen:

- 1 Informatie passender maken: de inhoudelijke informatieverplichting blijft gehandhaafd, maar het UPO en Pensioen 1-2-3 worden vormvrij.
- 2 Van verstrekken naar ter beschikking stellen van informatie: informatie zal niet meer standaard verplicht verstrekt moeten worden, maar slechts ter beschikking gesteld moeten worden. Minister Koolmees wil de pensioenuitvoerders hiermee tegemoetkomen vanwege de hogere kosten van pensioencommunicatie.
- 3 Pensioendeelnemers activeren: informatie dient persoonsgericht te zijn en pensioenuitvoerders dienen, door bijvoorbeeld in samenwerking te treden met externe partijen (zoals Nibud), pensioendeelnemers te activeren om na te gaan wat hun inkomsten zullen zijn bij het bereiken van hun pensioenleeftijd.
- 4 Digitale informatie van pensioenverstrekking verbeteren: wettelijke drempels wegnemen om digitale informatieverstrekking te verbeteren.
- 5 Pensioenregister doorontwikkelen: hiervoor dient nog onderzoek te worden verricht, maar minister Koolmees heeft aangegeven dat hij bij voorkeur ook de derde pijler pensioenproducten in het overzicht wil laten opnemen.

5. ZIJN DE VOORGENOMEN MAATREGELLEN VOLDOENDE?

Uit de evaluatie van de Wet pensioencommunicatie blijkt duidelijk dat pensioendeelnemers behoefte hebben aan een totaaloverzicht van pensioenaanspraken, waarvoor zij vooral de informatiebron mijnpensioenoverzicht.nl gebruiken. Mijns inziens zou daarvoor vooral geïnvesteerd moeten worden in mijnpensioenoverzicht.nl. Uit mijn adviespraktijk komt naar voren dat deze bron het meest gebruikt wordt door pensioendeelnemers. Verder verwacht ik dat de vol-

gende verbeteringen kunnen bijdragen om het doel van de Wet pensioencommunicatie te bereiken:

- 1 Naast de pensioenleeftijd is het overzichtelijker om ook de pensioendatum van de verschillende pensioenaanspraken te vermelden, want deelnemers kunnen op deze wijze sneller inzicht krijgen in wanneer hun pensioen ingaat.
- 2 Het is handig als ook de naam van de werkgever wordt vermeld die de pensioenregeling heeft ondergebracht bij de desbetreffende pensioenuitvoerder. De ervaring leert dat deelnemers sneller de gegevens van hun (voormalige) werkgever herkennen dan die van de pensioenuitvoerder.
- 3 Praktisch is ook om een directe link op mijnpensioenoverzicht.nl toe te voegen die verwijst naar de website van de desbetreffende pensioenuitvoerder. Dit zou ertoe kunnen leiden dat deelnemers sneller naar de ‘mijn-omgeving’ gaan van de pensioenuitvoerder en hierdoor inzicht krijgen in de verschillende keuzemogelijkheden en dus sneller actie zullen ondernemen.
- 4 Ook praktisch is om een koppeling te maken met bijvoorbeeld het Persoonlijk Budgetadvies van Nibud, zodat de deelnemer zijn/haar verwachte inkomsten kan vergelijken met de verwachte uitgaven en eventueel de huidige inkomsten, zoals dat nu reeds bij veel ‘mijn-omgeving’-portalen mogelijk is.

Een kwart van alle pensioendeelnemers heeft geen enkele bron geraadpleegd

Het is jammer dat deelnemers weinig gebruikmaken van Pensioen 1-2-3 aangezien het een goed beeld geeft van de pensioenregeling. Als adviseur zijnde vind ik het een handig overzicht, maar ik constateer ook dat deelnemers hier helaas weinig gebruik van maken. Het zou fijn zijn als pensioenuitvoerders ter vervanging van Pensioen 1-2-3 een document op de website plaatsen voor adviseurs waarin de hoofdelementen en kerngetallen van de pensioenregeling zijn vermeld. Veel pensioenfondsen hebben al een dergelijk document. Dit document wordt vaak ‘kerncijfers’ genoemd.

